

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ІННОВАЦІЇ

МАТЕРІАЛИ

VI ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Суми, 17–18 березня 2016 року)

Суми

Сумський державний університет

2016

Об'єми робіт перекладачів, з якими доводилося справлятися на Нюрнберзькому процесі, були величезними, а терміни неймовірно короткими. Та перекладачі гідно справились зі своєю роботою. Інтерпретатори заклали міцний фундамент подальшому активному розвитку нового напрямку — синхронному перекладу.

1. Lenta.ru. — 1999. — Режим доступу до журн.: <http://lenta.ru/news/2009/10/13/interpreter> (14.10.09). — Умер переводчик Нюрнбергского процесса
2. Российская газета. — 1998. — № 5363. — Режим доступу до газети: <http://www.rg.ru/2010/12/16/nurnberg.html> (16.12.10). — Нюрнбергские тайны.
3. Copyright MyCorp. — 2012. — Режим доступу до сайту: http://ygofman.ucoz.ru/publ/povernennja_u_njurnberg/1-1-0-14 (6.01.12). — Три Гофмана на Нюрнбергском процессе.

ПЕРЕКЛАД ТЕРМІНІВ

Мазун М.О.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – ст. викладач Кириченко О. А.

Типовою ознакою науково-технічної літератури є значна насиченість її термінами. Відмінність терміна від звичайного слова залежить, передусім, від його значення. Терміни виражають поняття, властиві лише конкретній галузі науки і техніки. Науково-технічні терміни як мовні знаки, що репрезентують поняття спеціальної, професійної галузі науки або техніки, становлять суттєву складову науково-технічних текстів і є однією з головних причин виникнення труднощів при перекладі з огляду на їх неоднозначність, відсутність перекладних відповідників (у випадку термінів-неологізмів) та національну варіативність [3].

Над шляхами подолання таких труднощів працювали такі науковці, як О. С. Ахманова, Л. І. Павлова, В. І. Карабан, І. М. Кучман, Л. В. Щерба та інші.

Терміни стають все більш поширеними в англійській науково-технічній літературі, оскільки значення складного слова завжди більш точно спеціалізовано, ніж значення відповідного словосполучення.

Цю різницю можна побачити на даному прикладі: складне слово *allweather fighter* («всепогодний винищувач», тобто тип винищувача, призначеного як для денних, так і для нічних дій у будь-яку погоду) і *fighter for all weather* (винищувач, придатний для використання в будь-яку погоду) [3, с.64].

Не викликають труднощів при перекладі терміни, відповідники яких досить легко знайти в словнику: *lexicology* – лексикологія, *dynamic process* – динамічний процес.

Інша справа з розрядом термінів-омонімів, значення яких варіюються, залежно від сфери застосування. Багатозначність таких термінів значно ускладнює роботу перекладача, адже вони не завжди перекладаються як повні еквіваленти, більш того навіть не завжди дослівно.

Певні проблеми при перекладі термінології полягають в: неоднозначності термінів, відсутності перекладацьких відповідників у випадку неологізмів, національній варіативності термінів. Тому інколи для того, аби знайти оптимальний національний термін, варто зіставити терміни-відповідники з кількох мов і обрати для перекладу найбільш вдалий [2].

Дуже часто перекладач стикається із певними труднощами при перекладі термінів, до складу яких входить не одне слово, тобто багатокомпонентних термінів: е.г. *rocket bracking* - гальмування за допомогою ракетного двигуна або двигунів. Але більш складними у процесі перекладу є терміни, які мають різні значення не тільки у різних галузях науки і техніки, а й навіть в одній галузі: е.г. *account*- 1. рахунок; розрахунок; 2. належний платіж; несплачена боргова вимога; 3. звіт; робити звіт; пояснювати; 4. позов з вимогою до звіту; 5. відповідати; нести відповідальність. Тож у випадку, коли слово має не одне значення а декілька, слід обрати аналог, який найбільше підходить до контексту [1].

Незалежно від рівня володіння перекладачем обох мов, він все ж таки може натрапити на неочікувані моменти в тексті. Тож аби уникнути проблем, які виникають при перекладі термінів, перекладач повинен мати досконалі знання в тій галузі, якої стосується текст перекладу, розуміти зміст термінів англійською мовою і мати відмінні знання у фаховій термінології рідною мовою, знати і вміти користуватися (окрім словників) різними енциклопедичними довідниками та мережею Інтернет.

1. Овчаренко В. М. Терміни, аналітичне найменування та номінативне визначення // В кн. Сучасні проблеми термінології в науці і техніці. М., 1969.
2. Борисова Л. І. Основні проблеми науково-технічного перекладу. – М.: МГУ, 2003. – 208 с.
3. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури, частина 2. – Нова Книга, 2001. – 276 с.

СИНОДАЛЬНИЙ ПЕРЕКЛАД

Малишевська А.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – викладач Назаренко О. В.

Синодальний переклад — це переклад книг Святого Письма, який вперше був виконаний в ХІХ столітті й утверджений Святійшим Синодом. Незважаючи на те, що спочатку переклад виконувався російською мовою на території Російської держави, вже у ХХ столітті він набув значимості й на Україні, але деякі факти свідчать про його існування ще у давні часи.

Перші згадки про вже наявні переклади Євангелія та Псалтиря на українську мову відносяться до часів перебування святих Кирила і Мефодія у Херсонесі у 860 і 861 роках. Із прийняттям християнства у 918 році діяльність перекладачів набирає неабияких обертів: перекладаються як релігійні, так і мирські роботи.

Великі просвітителі ІХ століття Кирил і Мефодій переклали на старослов'янську мову Біблію. Вони зробили даний переклад завдяки створеній власними зусиллями абетці — кирилиці, що мала в своїй основі літери грецького та єврейського алфавітів. Завдяки іншим перекладачам та священнослужителям текст Книги розповсюджувався серед східних слов'ян. Біблія, яку переписували від руки часто накопичувала помилки та пропуски. Але саме у даних варіантах Біблії знаходимо вперше використані такі перекладацькі трансформації, як адаптація та декомпресія.

Відомими перекладами книг Біблії, здійснених учнями та послідовниками Кирила та Мефодія за часів Київської Русі вважаються: Реймське, Остромирове, Мстиславове, Галицьке та Полікарпове Євангелія. Завдяки отцям церкви Василю